

debatt@klassekampen.no DEBATT

Fagfelle- vurderinger og byråkrati

I innlegg 25. april uttrykker Tom Skauge skuffelse over at Nokut har avvist to søknader om akkreditering av mastergradsstudier, og framstiller Nokut som motstander av å bygge kunnskapsnasjonen Norge. Hvis akkreditering av mastergradsstudier er indikator i en slik vurdering, kan en trekke motsatt slutning: Nokut har akkreditert 168 mastergradsstudier ved 23 statlige og private høyskoler - i 2012 ble 23 akkreditert. Nesten alle statlige høyskoler tilbyr nå mastergradsstudier.

Med kvalitetsreformen ble det åpnet for at høyskoler kan oppnå flere faglig fullmakter på faglig grunnlag. De faglige sidene av prosessene forvaltes av Nokut. Tidligere og nåværende høyskoler har fått utvidede faglige fullmakter ved å bli uttildt universiteter eller fått akkreditert doktorgradstilbud. Vi opplever at Skauge ikke tar innover seg endringene i sektoren de siste ti årene.

Akkreditering av mastergradsstudier utføres av sakkyndige, av Skauges fagfeller. Nokut fatter vedtak på grunnlag av sakkyndig vurdering, noe som er i tråd med anerkjent vitenskapelige og byråkratiske praksis i vitenskapssamfunnet. For Skauge er det byråkratene i Nokut som er skurkene. Høgskolen i Bergen har fått avvist to søknader - de kom ikke så langt som til vurdering av fagfeller. Nokuts administrasjon skal avvise søknader som ikke er egnet til sakkyndig behandling for eksempel på grunn av manglende dokumentasjon: Å sende en søknad til sakkyndig vurdering når den ikke inneholder tilstrekkelig informasjon til de sakkyndige kan gjøre jobben, er misbruk av de sakkyndiges tid og løsning med samfunnets ressurser.

Mange søknader går direkte videre til sakkyndig vurdering - det er langt fra alle høyskoler som erfarer at administrasjonen utgjør en uoverstigelig mur mellom høyskolen og de sakkyndiges faglige skjønn.

Skauge etterlyser tilsvarende kontroll av tilbudene ved universitetene. Universitetene har alle faglige fullmakter og søker ikke Nokut om akkreditering av nye studier, men Nokuts krav til kvalitet i studiene gjelder for alle tilbud innen høyere utdanning. For tiden undersøker kvaliteten i alle eksisterende mastergradsstudier innen historisk-filosofiske fag i Norge, både ved universitetene og høyskolen. Nokut har tidligere utført tilsvarende kontroll for typiske universitetsfag som juss, farmasi og odontologi. Sammenliknet med andre land hviler den norske modellen for ekstern kvalitetsstyring av høyere

utdanning på stor tillit til institusjonene - stikk i strid med bildet av mistillit som Skauge forsøker å tegne i sitt innlegg. Den oppfatningen ligger til grunn for forslaget om nasjonal strategi for utdanningskvalitet og ny tilsynsmodell som Nokut har sendt til Kunnskapsdepartementet. Trine Johansen Meza og Gro Hanne Aas, assisterende avdelingsdirektører, Tilsynsavdelingen, NOKUT gro.hanne.aas@nokut.no

Mindre hjelp, takk

Regjeringen legger nå opp til en storsatsing på barnevernet. Dette ville vært et flott initiativ hvis de bevilgede midler ble brukt til reelle hjelpetiltak som kunne bidra til å øke barnas og familienes livskvalitet. Dessverre tror jeg i liten grad at den økte satsingen på barnevernet vil bidra til å gi flere barn en bedre oppvekt.

Mye av de økte bevilgningene ser ut til å bli brukt til å gi flere barn «hjelpetiltak» i form av omsorgsovertakelse og oppvekt i fosterhjem fra tidlig alder. Regjeringen planlegger at tusenvis av foreldre skal fratas omsorgen for sine barn, og tusenvis av barn skal plasseres i fosterhjem og vokse opp adskilt fra sine biologiske familier. Barn som ikke er helt 40 eller ikke lever i familier som er det, skal på denne måten «hjelps». Men er det egentlig «hjelp» når barnevernet når tvangsplasserer barn i fosterhjem og lar barna få ha minimal kontakt med foreldrene sine i hele oppveksten? Vet politikkerne egentlig konsekvensene av hva de gjør?

Ser barneminister Inga Marte Thorkildsen ingen fare for at vi om 20 år kan se en oppvokst generasjon av fosterbarn som på ulike måter er langt mer mistilpassede og normbrytende enn de ville blitt ved å vokse opp i sine biologiske familier?

Jeg oppfordrer herved barneministeren og alle andre som støtter den politiske omsorgsovertakelseslinja, om å donere sine egne barn til dette sosiale eksperiment, så kan vi vente på forskningsrapportene som kommer om 20-30 år, og vurdere resultatet, for barnevernet eventuelt gjør en storsatsing på omsorgsovertakelser som «hjelpetiltak».

Nina Langfeldt, samfunnsviter joarnal@gmail.com

Alle må eie

Kommunene gjør for lite for å skaffe egnede boliger til funksjonshemmede. Utviklingen går i retning av større bofelleskap, med et kollektivt tjenestetilbud. Det er stikk i strid med retningslinjer på området. Valgmuligheten på boligmarkedet er begrenset for bevegelseshemmede, og prisnivået er høyt. Kun et begrenset tilbud av ordnære boliger har livsoppløst standard. Dessuten er de spesielt tilrettelagte boligene ofte omsorgsboliger bygget for å dekke

eldre personers behov. I tillegg bygges omsorgsboliger ofte i tett tilknytning til alders- og sykehjem. Regjeringen bør fremme et lovforslag som gir funksjonshemmede og kronisk syke individuell rett til både bolig og til tjenester i egen bolig. Den manglende koblingen mellom bolig og tjenester i norsk velferdspolitikk er en stor utfordring. Når man ikke får individuelle tjenester fra kommunen i egen bolig, tvinges man inn i bofellesskap der tjenestetilbudet er kollektivt.

Konsekvensen av å ha et manglen- de rettskrav på bolig innebærer at mange funksjonshemmede blir boende i foreldrehjemmet langt opp til voksen alder. Det gjør også at funksjonshemmede bor i boliger som ikke er tilpasset deres behov eller har en langt dårligere standard enn gjennomsnittet.

Tiden er overmoden for å endre boligpolitikken. I den sammenheng minner vi om at retten til bolig handler om mye mer enn økonomi. Det handler også om muligheten til å leve et verdig og selvstendig liv, og å barnas og familienes livskvalitet. Til sommeren ratifiserer Norge FN's konvensjon for funksjonshemmedes rettigheter som slår fast retten til bolig i artikkel 28. Dette bør føre til en endring i den sosiale boligpolitikken. Stortinget behand- lerte nå Stortingsmelding 17 (2012-2013) «Byggje-bu-lev». Dette er en gylden anledning til å ta noen politiske grep.

Liv Arum, generalsekretær, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon liv.arum@fho.no

Vi tar det en gang til ...

I Klassekampen 3. mai stiller Dag Mongstad et retorisk spørsmål om hva Lederne mener, fordi jeg tidligere har spurt hva Høyre egentlig mener når de snakker om behovet for mer fleksibilitet i norsk arbeids- liv, og at det skal lønne seg å jobbe. Mongstad, som er tillitsvalgt for LO-forbundet Industri Energi, ønsker åpenbart å misforstå i sine feiltolke mine utsagn. Jeg har ikke sagt at jeg «meiner det er fornuftig med meir fleksibilitet i norsk arbeidsliv», men jeg har sagt at når Høyre snakker om behovet for fleksibilitet og at det skal lønne seg å jobbe, så høres det i utgangspunktet fornuftig ut. Deretter imøtegår jeg flere av deres argumenter og setter spørsmålsteigen ved hva Høyres begreper egentlig betyr.

Lederne er opptatt av å forsvare hovedtrekkene i den norske arbeids- miljøloven. Derimot tror vi ikke det beste forsvaret er å si at alt er perfekt i dagens arbeidsliv og at alle endrin- ger av arbeidsmiljøen er feil. Derfor sier vi at vi er åpne for å diskutere justeringer av arbeids- miljøloven. Vårt poeng er at dette ikke kan handle om endringer som ensidig rammer arbeidstakerne. Når det ble avdekket 26.000 brudd på arbeidsmiljøloven i Trondheim kommune og nær 6000 brudd på arbeidsmiljøloven i Trondheim og Askar og Bærum sykehus i 2010, så er det svært alvorlig. Samtidig er det ingen tvil om at ikke alle disse

bruddene nødvendigvis er like alvorlige. Eksempelvis når en student har arbeidet annen hver helg, uten å ha arbeidet i mellom- tiden, kan det ikke betraktes som veldig alvorlig. Svaret på dette er ikke å si at det skal være lov å arbeide annen hver helg generelt, men muligens burde det åpnes for at hvis man kun arbeider helger, så kan man arbeide oftere enn hver tredje helg.

Vi er ikke villige til å selge noe som helst for å komme i dialog med maktpararatet, slik Mongstad skriver. Men organisasjonen Lederne, som er et frittsstående og partipoli- tisk uavhengig forbund, er villig til å snakke med alle som ønsker å gjøre reelle forbedringer i norsk arbeidsliv, både til fordel for arbeidstakere og arbeidsgivere. Vi er derfor svært spente på hva Høyre egentlig vil med sin «nye arbeidslivspolitikk».

Jan Olav Brekke, forbundsleder, Lederne jan@lederne.no

Digital verdiskapning - for hvem?

Klassekampen omtaler 25. april Digitutvalgets rapport «Hindre for digital verdiskapning». Vi gleder oss i utgangspunktet over tiltak fra myndighetshold som har til hensikt å styrke digital verdiskapning. Dette er noe Tono selv er svært engasjert i, blant annet gjennom å tilrettelegge for digitale musikkstjenester i snart tyv år.

«Vi vil ha musikken ut», sier Digitut- valgets leder i Klassekampen. Det vil Tono også. Som et samvirkeforetak eid og styrt av komponister, låtskriv- ere, sangtekstforfattere og musikk- forlag er det ingenting vi heller ønsker enn at vårt repertoar brukes - men på en måte som gir dagens og neste generasjons musikkskapere handlingsrom til å kunne skape ny musikk.

Digitutvalget har i all hovedsak funnet hindre for digital verdiskap- ning innen musikkområdet hos musikkskapernes selv, særlig i måten de forvalter og lisensierer sine rettigheter for. Rettighetsorganisa- sjoner omtales som «kompliserte mellomledd» mellom musikkappa- rere og distributører. Men slik er det jo ikke. Vår organisasjon er et samvirkeforetak eid og styrt av medlemmene, og dermed er det rettighetshaverne selv som gjennom Tono tilbyr masseklarerer av sine musikkverk. Distributører får tilgang til enorme mengder musikk, dog på en måte som sikrer musikk- skaperens eierskap med sine verk og anstendig økonomisk kompensasjon for bruken. Vår opplevelse er for øvrig at distributører har all respekt for måten musikkskapernes velger å lisensiere sin musikk på - gjennom sine nasjonale rettighets- organisasjoner.

Musikkskapere ønsker å skape musikk som finner veien til publi- kon. Men for å kunne fortsette å fylle musikkstjenester med ny musikk må de sikres gode rammer, vern av deres rettigheter og rettfær- dig kompensasjon for bruken av deres musikk. Det krever at lisensi-

«Fanden skulle være teatersjef!», utbryter en figur i et gammelt, glem- t teaterstykke. Og fanden skulle være museumssjef. Akkurat nå tenker jeg på diskusjo- nen om Trondheim kunstmuseums filial, TKM Gråmølna. I en artikkel i Klassekampen påstås det nylig mye, og det meste er usant, eller grovt overdrevet. Kunstneren Håkon Bleken er misnøyd med driften, og i artikkelen henvises det først og fremst til lave publikumstall.

TKM Gråmølnas publikumstall for 2012 viste en økning, ingenting annet. Det er følgende veldig eien- dommelig å påstå, som Klassekam- pen gjør, at det blir en «halvering» i løpet av 2013. Det vet, med all respekt, verken Klassekampen eller Håkon Bleken noe om. Så langt har vi hatt én eneste utstilling ved TKM Gråmølna i 2013, med en ung og spennende norsk kunstner. Den dro sparsomt med publikum. Ikke noe vettugt menneske bygger en prognose på det grunnlaget. Vi har nylig stengt TKM Gråmølna for innvendige forbedringer, og når vi åpner igjen 22. juni, venter vi oss verken noe dramatisk fall eller noen dramatisk økning i antall besøkende for 2013. Men på sitt skal publikumstallene opp.

Åpningstidene på TKM Gråmølna har blitt nevnt. Vi har i begynnelsen av 2013 hatt åpent fire dager i uken, mot fem dager i uken i 2012. Som det fremgår av vårt trykte halvårs- program, har vi utvidede åpnings- tider fra 22. juni. Det er et begrenset tiltak som blåses stort opp i Klasse- kampen.

TKM Gråmølna er en gave som Trondheim kunstmuseum mottok i 2008. Samtidig mottok vi et stort antall kunstverk av Håkon Bleken og Inger Sitter. Ifølge grebenevne forplikter Trondheim kunstmuseum seg til å permanent og for all fremtid vise verker av de to kunstnerne i TKM Gråmølnas andre etasje. Det

er ingenting nærmest mulig rettig- hetshaveren selv, i deres ulike nasjonale rettighetsorganisasjoner. I sin behandling av immatrielle rettigheter har Digitutvalget valgt å ikke peke på hindre for digital verdiskapning for denne næringen. Vi håper Fornyingsdepartementet vil ha dette i mente i arbeidet videre med å tilrettelegge for digital verdiskapning.

Willy Martinsen, kommunikasjonsjef, Tono willy.martinsen@tono.no

Feilaktig og overdrevet kritikk

Klassekampen 4. mai.

gjør vi, med endringer to ganger i året. Men at TKM Gråmølna skulle være et «egget museum» for Bleken og Sitter, det har ikke støtte i de avtalene som har blitt inngått. I tillegg består nemlig TKM Gråmølna av en kunsthall, der vi viser yngre norsk og internasjonalt kunst - helt på linje med intensjonene. Gavebrevene nevner et ønske om at også kunsthalldelen noen ganger

«Fanden skulle være museumssjef!»

kan brukes for å vise «Kunstgaven Bleken Sitter». Etter en samtale med Håkon Bleken etter var jeg at det er på dette punktet han er særlig mis- fornøyd. Derfor vil jeg minne om at vi så sent som i januar 2012 - altså for bare et døyt år siden - avsluttet den siste utstillingen med Bleken og Sitter i kunsthalldelen av TKM Gråmølna. Blekens misnøye på dette punktet er for meg ubegripelig.

Verre er den sterke ordbruken. «Tramper på gaven vår», står det i overskriften, og «gaven vår blir fullstendig glemt». At kunstgaven blir vist «kun i loftsetasjen», er forvirrende. Loftsetasjen på TKM Gråmølna er kontor. Kunstgaven vises - helt i samsvar med gave-

brevene - i andre etasje, som er hensikts- messig utstyrt som museums- lokaler, med klima- kontroll, gode lysforhold, normal takhøyde og store utstillings- rom. Det er vakkert å gi en gave - og et stort ansvar - å ta imot den. Trondheim kunstmuseum forvalter både bygningen TKM Gråmølna og Kunstgaven Bleken Sitter ifølge de avtalene som har blitt inngått med kunstnerne og de intensjonene som er nedlagt for TKM Gråmølna. Dette gjør vi innenfor våre økonomiske rammer. Ingen midler har blitt «flyttet» fra TKM Gråmølna til TKM Bispegata. Derimot har TKM Gråmølnas kostnader lenge vært større enn de ekstra midlene som ble bevilget på bygningen gjennom drift og i museets gikk. Omfordelingen har gått andre veien, fra TKM Gråmølna til TKM Bispegata. Dette kan ikke fortsette, ganske enkelt fordi TKM Gråmølna er en mindre del av et større museum, der hovedbygningen og samlingen har betydelige behov. I 2013 «sløser» vi blant annet ved å for første gang ansette en markedsansvarlig - til Norges tredje største offentlige kunstsamling. Og som det nevnes har vi et internasjonalt program, som like mye gjelder TKM Gråmølna som hovedbygningen. Vi vokser i ambisjoner, i rekkevidde og i publikum. Det er bra for Trondheim kunstmuseum, inkludert TKM Gråmølna.

Pontus Kyander, direktør, Trondheim kunstmuseum pontus.kyander@trondheimkunstmuseum.no

I min kronikk 9.april begrunnet jeg med konkrete eksempler hvorfor TIPH som observatørstyrke i Hebron på Vestbredden ikke har noen positiv funksjon, men bare er der for å gi inntrykk av at Oslovaltalen ikke er helt død. Benedicte Gjaever i FYK- ningshelperen, som rekrutterer observatører til TIPH, mener tydeligvis at de spiller en betyd- ningsfull rolle i Hebron. I sitt innlegg 24. april sier hun at de bidrar til «å dempe og forebygge konflikter mellom partene», og at innsatsen er viktig for at «situasjonen i byen ikke skal komme helt ut av kontroll». Gjaever kan umulig ha kjennskap til situasjonen når hun hevder dette. Det området av Hebron som observeres, er under israelsk militære kontroll. TIPH spiller ingen rolle her. TIPHs meget begrensede mandat er å gi palestinerne «en følelse av sikkerhet», en formulering diktert av Israel i sin tid. Når Gjaever spør hva som vil sikre dersom TIPH observato- rene ikke er til stede langs skoleveien for å forhandle på bosetterne kaster stein på de palestinske barna, gir det inntrykk av at TIPH har kapasitet til å sørge for sikkerheten til skolebarna i byen. Realiteten er at TIPH har en patrulje ved en liten palestinsk skole nær bosettingene hvor de står hver morgen og passer på, og det er vel og bra. Men her står også internasjonale ledersagerne fra EAPPI, som i motsetning til TIPH bor og lever blant de mest utsatte palestinerne i gamlebyen og som har mulighet til å si fra til omverdenen om overgrepene.

Hovedpoenget til Høstaker var visst at man må kunne ha en åpen diskusjon med Latour. Men må vi egentlig diskutere med et menneske som forsøker å fakte ikke finnes og å fysiske fenomen har en ontologisk status an par med hans humørsv- ininger? I såfall, hvorfor? Der en vitenskapelig diskusjonens hensikt er å bringe til torgs fakta som kan styrke eller avkrefter påstander, manifeste- rer Latour og Høstaker seg kun som kaskader av histengende blekkflek- ker. Hvordan ønsker for eksempel Høstaker å gi påstanden «bakterien kan ikke ha vært der hele tiden» muligheten til å være sann samtidig som han forsøker en metafysikk der det ikke finnes «slumrende fakta» i universet som denne påstandens sannhet kan forankres i?

Mathias Barra, stipendiat, Akershus universitetskyhus Mathias.Barra@ahus.no

Et faktum er det som gjør en sann påstand sann. Hvilket faktum som er kjent, endres over tid, og hva som er fakta likeså. En påstand som vi «visste var sann» i går, er kanskje usann i morgen. Det kan skyldes at verden har endret seg, eller også at vi tok feil hele tiden. A være seg bevisst at vitenskapelig metode ikke hver gang leder til sanne konklusjoner i samsvar med fakta er viktig - og ganske åpenbart for de fleste.

Trine Lynggard, tidligere observatør og rådgiver i TIPH trine@tdo.yahoo.com

Vondt til verre

Roar Høstaker (4. mai) gir seg ikke: før 1832 hadde mycobacterium tuberculosis høyst en «retoretisk eksistens». Mon det. Britiske Benjamin Marten (1690-1752) ville nok protestert. I 1720 skriver han om

ulykkelige og vettsekkelige pasienter som fremstår «virkelig Useende, men som snikende Skøpelses en levende Kropper, knoklene deres kun dekket av tynde Membraner og Hud. Å hevde at tidligere generasjoner av bakterien vil i dag vet forsakerskæring trengte Kochs mikroskop for å «manifestere seg» er ren fornekning av historiske fakta. Marten var på aporet av bakterien; vidunderlige små animalcula han håpet man i fremtiden ville kunne observere dersom førstrelsesglas- sene ble forbedret. Han utrykte dog forståelse for at ideen om slike små dyr ville kunne synes absurd, spesielt for dem uten evne til å forestille seg noe man ikke kan se med det blotte øyet (A new Theory of Consumption s. 51). Teorien ble da også latterliggjort, og frem til Koch 162 år senere beviste bakteriens eksistens, greide den ikke-eksiste- rende krabaten å ta livet av millioner av mennesker. Eksempelvis var den årlige dødsraten i 1830 på 0,012 årlig i New York, omtrent tolv ganger så høy som for hjerte-karsykdom i Norge i dag.

Ifølge Høstaker er Latours «argu-